

► KPA 2023-2035: Næringslivsmøte reindrift

Dato: 2022-10-27	Sted: Ørnes / Teams	Tid: 13-15		
Møteleder: Anne Marit Stork; Meløy kommune	Referent: Eivin Winsvold			
Virksomhet:	Navn:	Rolle/Ansvar:	Til stede:	Kopi:
Meløy kommune	Trond Skoglund	Kommuneplanlegger	X	
Meløy kommune	Anne Marit Stork	Avdelingsleder	X	
Meløy kommune	Ola Løe	Planutvalget	X	
Meløy kommune	Åge Bergquist	Landbrukskontoret	X	
Meløy kommune	Åse Særgård	Landbrukskontoret	X	
Meløy kommune	Espen Maruhn	Reiseliv/Friluftsliv	X	
Norconsult	Eivin Winsvold	Rådgiver	X	
Reindriftsnæringen	Kurt Gaup?	Reindriftsutøver, styremedlem i Hestmannen og Strandtundene reinbeitedistrikt	X	
Neste møte:	Sted:	Tid:		

Punkt:

Sak:

Frist/Utført:

Ansvar:

1 Velkommen v/ Anne Marit Stork, leder for plan, utvikling og næring i Meløy kommune

- Innledet om *hvorfor* møtet avholdes.
- Reindrift er dagens tema
- Det er viktig for kommunen å ha dialog med begge reinbeitedistriktene som bruker kommunens arealer
- Saltfjellet Reinbeitedistrikt var også invitert til møtet, men stilte ikke, og ga heller ikke tilbakemelding til kommunen

2 Kommuneplanens arealdel – Innhold og prosess v/ Trond Skoglund, kommuneplanlegger i Meløy kommune

Trond Skoglund presenterte *hva* og *hvordan* kommuneplanens arealdel utarbeides

- Fokus på reindrift i dagens møte: Arealdisponering i gjeldende kommuneplan og mulige endringer i ny plan
- Planprosessen for KPA foregår i 2022-2023, og tar utgangspunkt i vedtatt planprogram
- KPS (kommuneplanens samfunnsdel) og KPA (kommuneplanens arealdel) – Hva er det?
- Føringer i KPS og planprogrammet
 - samferdsel
 - gang- og sykkelveier er viktig
 - et målrettet boligtilbud
 - gjennomgang av eksisterende boligarealer
 - et ledende næringsliv
 - nyskaping og bærekraft
- 11 vedtatte arealstrategier i planprogrammet
- Fargebruk / arealformål i plankartet
 - LNFR – landbruk, natur, friluftsliv og reindrift

Punkt:

Sak:

Frist/Utført:

Ansvar:

- Tre ulike soner innen LNFR-områder: Sone 1, 2 og 3. Ulike bestemmelser knyttet til de tre sonene.
- Kan åpnes for spredt utbygging
- Hensynssoner angir områder hvor det skal tas spesielle hensyn, f.eks. til kraftlinjer eller landbruk
- Byggeområder
 - Boliger
 - Fritidsbebyggelse
 - Næring
- Samferdsel og infrastruktur
- Bruk og vern av sjøareal
 - Akvakultur
- Gjeldende KPA for Meløy: Hovedtrekk
- Kommunekart.com er kommunens innsynsløsning for kart, flyfoto, reguleringsplaner, kommuneplanens arealdel etc. Det finnes også temakart for stormflo, kulturminner etc.

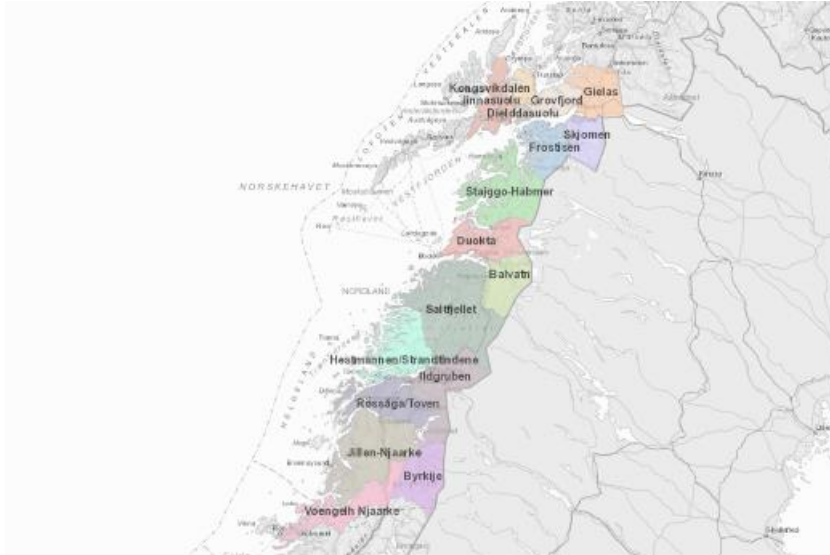
3 Innlegg fra Landbrukskontoret i Meløy kommune v/ Åge Bergquist

- Både reindriften og landbruket er arealkrevende næringer, og må leve om hverandre
- Landbrukskontoret har hatt et møte med reindriftnæringen om arealforvaltning
- Flere av elementene fra møtet med reindriftnæringen ble tatt inn i landbruksplanen
- Landbruksplan for Meløy 2022-23 ble vedtatt 29. september 2022

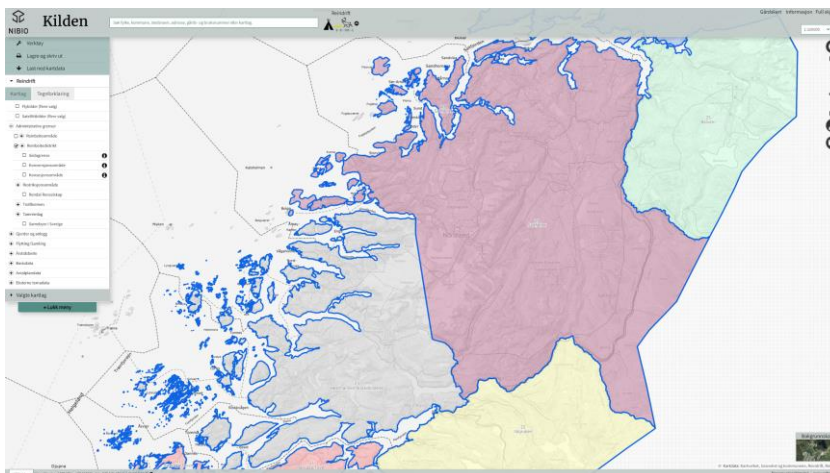
4 Gjennomgang av reiselivsstrategi i Meløy v/ Espen Maruhn

- Reiselivsstrategi Meløy kommune vedtatt i 2015
- I Meløy kommune er det to nasjonalparker; Saltfjellet-Svartisen nasjonalpark og Láhko nasjonalpark
- Inngangsport til nasjonalparkene er blant annet Holandsfjorden/Svartisen
- Reindrift og reiseliv: Motsetninger og sameksistens

Punkt: **Sak:** **Frist/Utført:** **Ansvar:**

Figur 1: Oversikt over reinbeitedistrikter i Nordland. Kilde: Statsforvalteren i Nordland, <https://www.statsforvalteren.no/nordland/landbruk-og-reindrift/reindrift/arealplanlegging/distriktsplanar/>

Figur 2: Oversikt over reinbeitedistriktene i Meløy og nabokommunene. Glomfjorden er grense mellom to distrikter. Kilde: NIBIO Kilden, kilden.nibio.no

5 Innlegg fra reinbeitedistriktet v/ Kurt Gaup, reindriftsutøver og styremedlem i Hestmannen og Strandtindene reinbeitedistrikt

- Det er to ulike reinbeitedistrikter som dekker deler av Meløy kommune:
 - Saltfjellet reinbeitedistrikt i nord
 - Hestmannen-Strandtindene reinbeitedistrikt i sør
- Skillet mellom de to reinbeitedistriktene går ved Glomfjorden
- Viktig å ivareta flyttleiene

Punkt:

Sak:

Frist/Utført:

Ansvar:

- Viktig å ha mulighet til å nyttiggjøre seg beiteområdene ute ved fjorden og på øyene
- Det må være mulig å flytte dyrene mellom beiteområder, også om fergetrafikk skulle opphøre
 - Statsforvalteren er også opptatt av muligheten til å flytte flokker mellom beiteområder
- Glomfjellet er viktig atkomstområde for Saltfjellet reinbeitedistrikt. Viktig for næringen, men altså ikke relevant for Hestmannen/Strandtind reinbeitedistrikt, som strekker seg fra Rana til søndre Meløy, og inkluderer Rødøy, Lurøy og flere nabokommuner
- Det må være mulighet til å komme seg rundt Holandsfjorden med reinsdyr
- Boligbygging, hyttebygging og andre tekniske inngrep i trekklei er en utfordring for reindriften, da de ikke finner oppsamlingssteder/hvilesteder under flytting av flokk
 - Et eksempel er Storøya, på vei ut mot Åmøya/Grønnøya: Denne er viktig som beiteområde, der man kan stoppe en dag eller to, og reinflokken kan få nok mat
- Hyttebygging er en utfordring, men en enda større utfordring er den menneskelige aktiviteten som det fører med seg, som er forstyrrende for drift
- Vinterbeite er viktig:
 - Den største utfordringen for reindriften er å få tilstrekkelig med vinterbeite
 - Mangelen på vinterbeite er gjerne den største utfordringen – vinterbeitet setter begrensninger
 - Storøya, Åmøya, Grønnøya er viktige vinterbeiter
- Samarbeid på tvers av kommuner er viktig – Sleipnes-halvøya er delt mellom Rødøy og Meløy kommuner
- Gjerder i utmark er en utfordring:
 - Gjerder i utmark er noen steder brukt til å beskytte sauer mot rovdyr på Sleipneshalvøya.
 - Dette gjør det utfordrende for reindriften å bruke de samme arealene.
 - Voksne reinsdyr kommer seg over høye gjerder, men årsgamle reinsdyr kommer seg ikke nødvendigvis over
 - De kan ha kommet seg over gjerdet mens snøen lå høyt, og kommer seg ikke ut igjen når snøen råtner eller smelter
 - Åpning i gjerder på vinterstid kan gjøre det lettere for reindriften
- Ulike holdninger blant landbrukere til reindrift:

Punkt:

Sak:

Frist/Utført:

Ansvar:

- Noen er veldig skeptiske, og klager bare de ser et reinsdyr
- Andre har positiv holdning til reindrift, og stoler på at vinterbeite gir liten skade på jordbruksland
- Det er mye reinlav i søndre Meløy, så det er godt og verdifullt beite. Viktig vinterbeite, men området er også registrert som sommerbeite. Om sommeren finnes imidlertid flere alternativer.
- Reinbeitedistriktet har planer om å nyttiggjøre seg en del områder i kommunen og over i Rødøy til vinteren, blant annet fjellene nær Jektvik, Holandsfjellet, Bjærangsfjellet
- Endret mønster på årstidene er en utfordring for reindriften: Klimaendringer kan gi større uforutsigbarhet, mer regn og bløt snø om vinteren og vanskelig tilgang på mat for dyrene.
- Reinsdyr har annet beitemønster enn andre dyr, den beiter og går samtidig. Tilbakelegger store arealer.
- Reinsdyr mister vinterpelsen tidlig på sommeren. Da er de i en periode plaget av insekter fram til de herdes og får lengre pels og kan beite lavere i terrenget uten å plages
- Reinsdyr kan ha nok plass, men likevel forstyrres av menneskelige inngrep: De er våre på visuelle inntrykk, lukt og lyd. Særlig hunnrein i kalvinga er veldig engstelige, mens hannrein kan bry seg mindre om mennesker og aktivitet, særlig når de er plaget av insekter
- Hardangervidda er eksempel på et område der reinsdyr (villrein) får mindre areal tilgjengelig pga. menneskelig aktivitet
- Reindriften bruker iblant vei til flytting, da det kan gå fortere og redusere tida de er eksponert for trafikk om de f.eks. flyttes i nærheten av trafikkert vei. Iblant samarbeider man med veieier om å stenge vei for effektiv flytting
- Reindriftsutøveren har en kvote på 1000 dyr sammen med sin bror
- Ved flytting til annet område settes det opp gjerder for å samle flokken, deretter fraktes de med bil. Om man finner et område med terreng som fungerer som naturlig gjerde reduseres bruken for gjerder.
- Reinsdyr er svømmedyktige
 - De kan svømme over ganske brede fjorder
 - Klovene er spesielt tilpasset svømming
 - De flyter godt pga. hule hårfibre

6 Spørsmål og diskusjon

- SPØRSMÅL: Er det mange år siden områdene i kommunen ble brukt til reindrift?
 - SVAR: Noen av områdene er ikke brukt de siste 20-30 årene, mens andre er i bruk. Det er likevel feil å si at

Punkt:

Sak:

Frist/Utført:

Ansvar:

dette er reservearealer, det er behov for store tilgjengelige arealer for å utøve reindrift.

- SPØRSMÅL: Hvor foregår reindriften til vanlig, hvis store deler av områdene i kommunen ikke er i bruk?
 - SVAR: Vår familie er historisk sett innflyttere til dette området, og slekta er fra Finnmark. Områder er tatt i bruk til reindrift etter som det har vært behov. Det er nødvendig å ha store arealer tilgjengelige, slik at de kan brukes ved behov.
- SPØRSMÅL: Hvordan vil klimaendringene påvirke reindriften? Kan det bli lettere pga. mildere vintre?
 - SVAR: Nei, klimaendringene vil være en stor utfordring for reindriften da det vil bli vanskelige temperaturer og mer bløt snø, mer regn og frost om hverandre, og vanskeligere tilgang til maten.
- SPØRSMÅL: Hvordan kan man ivareta behov for hvileområder langs flyttleien? Er dette ivaretatt i reindriftskartet eller annen type hensynssone?
 - SVAR: Det er ikke ivaretatt på noen egen måte i kartet, men det er veldig viktig med steder hvor det kan stoppes på natta ved flytting. Dyrene har behov for jenvlig hvile, også for fordøyelsen. Det er f.eks. en utfordring å finne hvilested i nærheten av Engavågen.
- SPØRSMÅL: Har dere sendere på dyrene?
 - SVAR: Nei, vi har ikke tatt det i bruk foreløpig pga. dårlig erfaring med teknologien og dårlig mobildekning i området. Men dette kan muligens bli bedre framover og mer aktuelt de neste årene.
- SPØRSMÅL: Kan dere varsle grendelag etc. når reinflokken kommer på beite slik at folk er forberedt?
 - SVAR: Ja, det er ikke noe problem, det gjør vi ofte allerede.

7 Innspill til kommuneplanen fra reindriftnæringen

- Ingen konkrete innspill til kommuneplanens arealdel fra reindriftnæringen, men flere føringer og behov som kan tas med i arbeidet. Se neste punkter.
- Det må holdes av areal til reindrift i kommuneplanen
- Må være lommer hvor det er mulig å stoppe opp og hvile og få mat til flokken, uten for mange tekniske inngrep
- Reindriftnæringen er svært positiv til at utbyggingsområder konsentreres, og at det fortettes omkring knutepunkter, slik at uberørte områder får være i fred. Det er positivt med områder som settes av til reindrift, men det er også nødvendig å holde

Punkt:

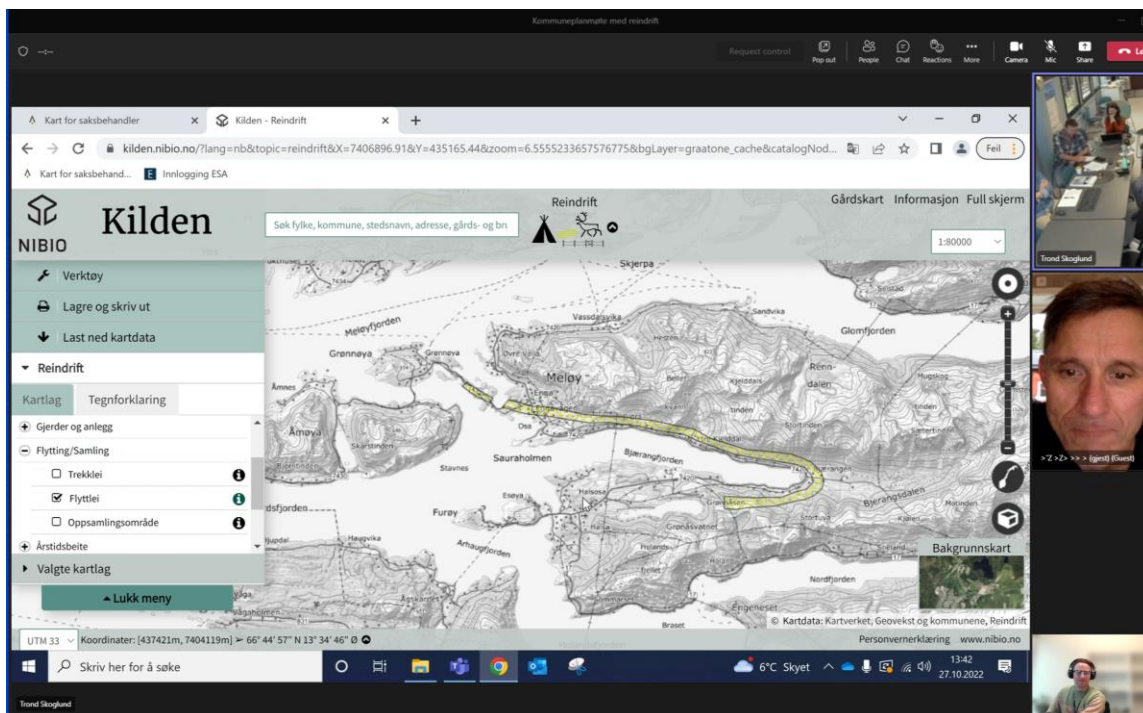
Sak:

Frist/Utført:

Ansvar:

konflikter med andre interesser nede, slik at det ikke blir vanskelig å hevde sin rett

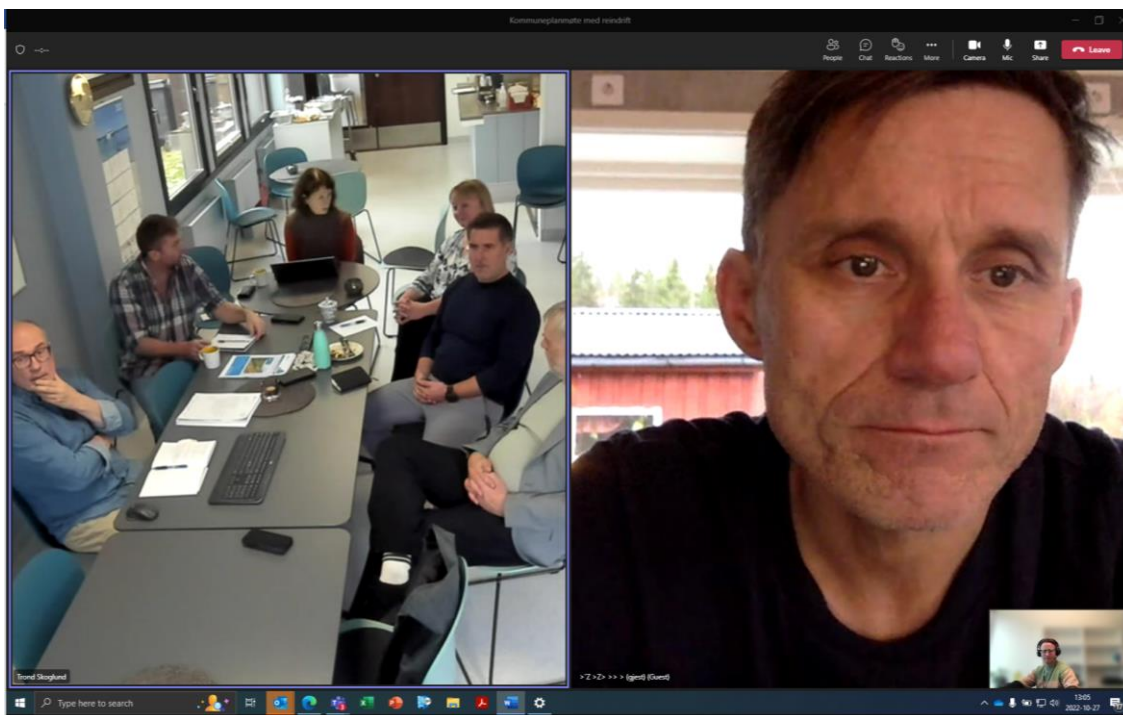
- Flyttleier er viktige, disse benyttes også etter hvert av reinsdyrene til naturlig trekklei
- Flyttleiene må ha områder hvor flokken kan hvile en dag eller to. Dyrene har behov for jevnlig hvile for å nyttiggjøre seg næringsinntaket.
- Spredt hyttebygging og spredt boligbygging er utfordrende for reindriften
- Viktig å holde konfliktnivået mellom landbruk og reindrift nede – bedre med solskinnshistorier enn konflikthistorier
- Det er viktig å holde av oppsamlingsplasser der landskapet fungerer som naturlige gjerder, f.eks. Grønåsvatnet. Dersom det skal transporteres med bil er det også viktig med atkomst med vei til oppsamlingsplassen
- Dersom beitelandet blir oppstykket blir det vanskelig å drive reinflokkene og samle dyrene uten å komme i konflikt med andre interesser. Næringa ønsker å unngå konflikt og ha ryddige forhold.
- Turgåere og turstier kan også gi utfordringer for reindriften. Enkelte turstier har blitt lagt om for å unngå konflikt, og positiv dialog er opprettet.

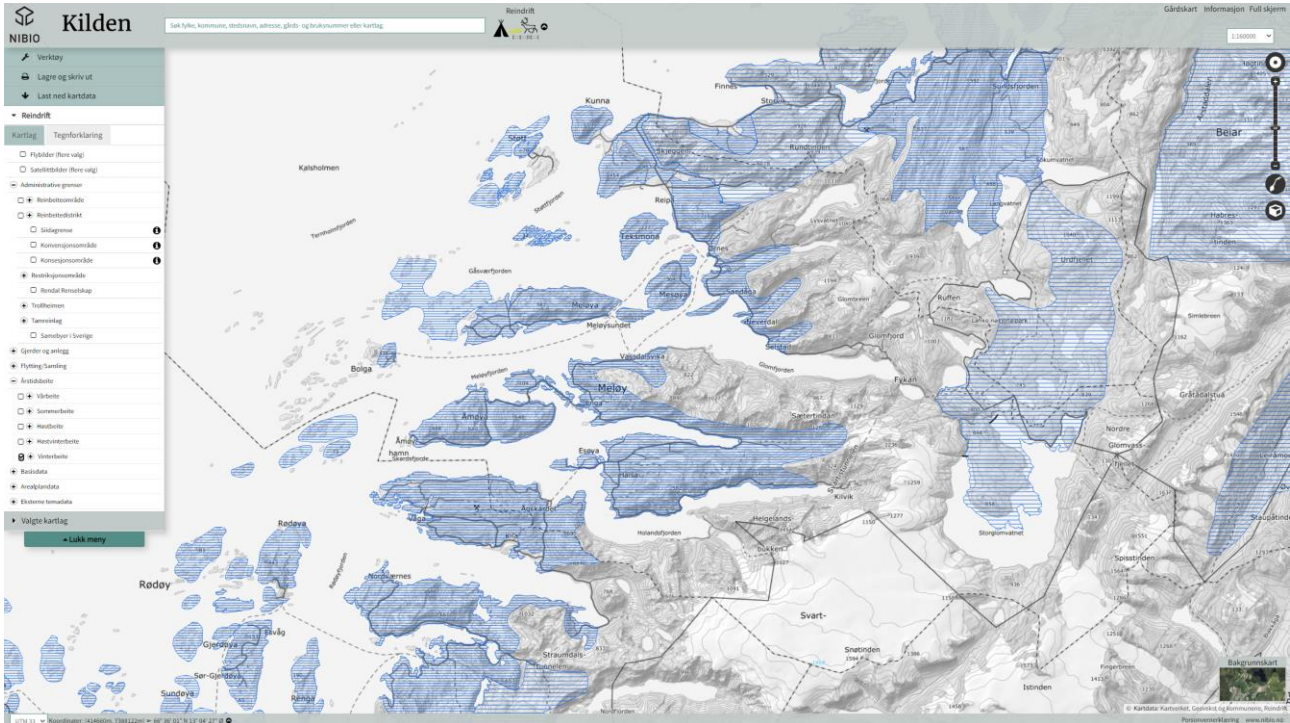
Figur 3: Skjermdump fra medvirkningsmøte om reindrift.

8 Oppsummering

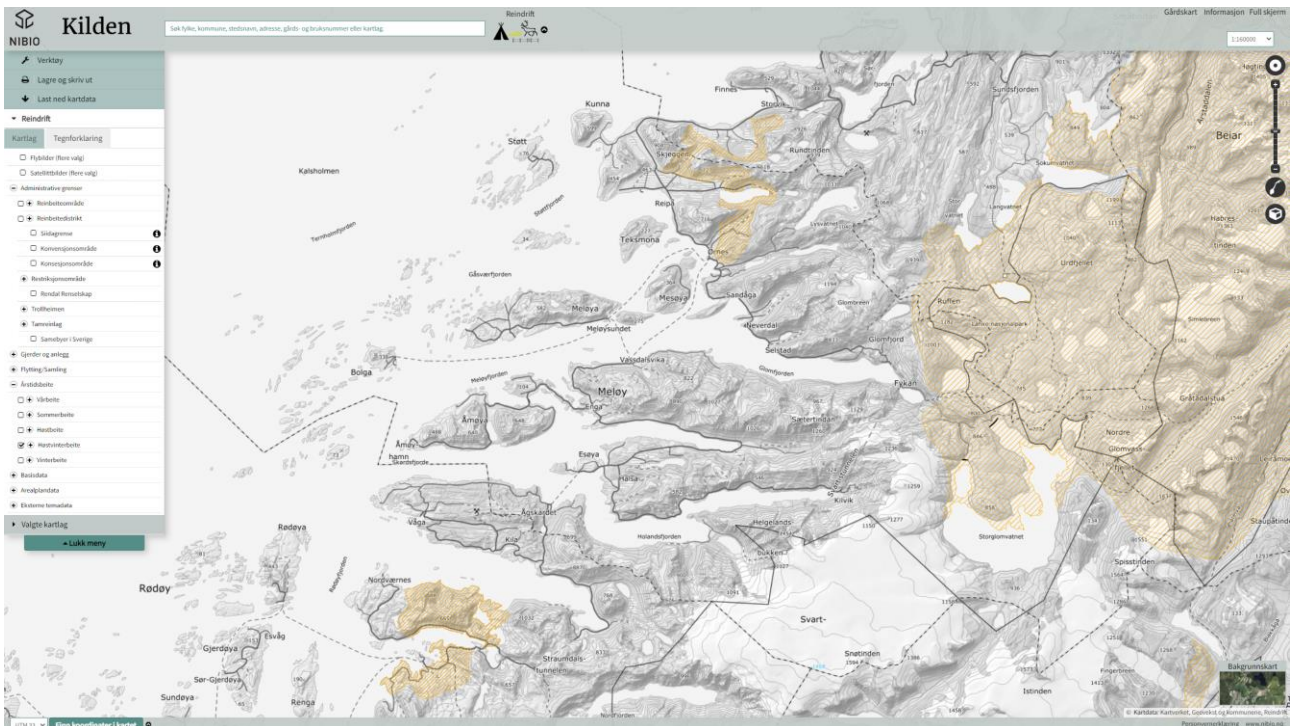
- Takk for møtet
- Takk for gode innspill
- Flere innspill mottas gjerne fra reindriftsnæringen

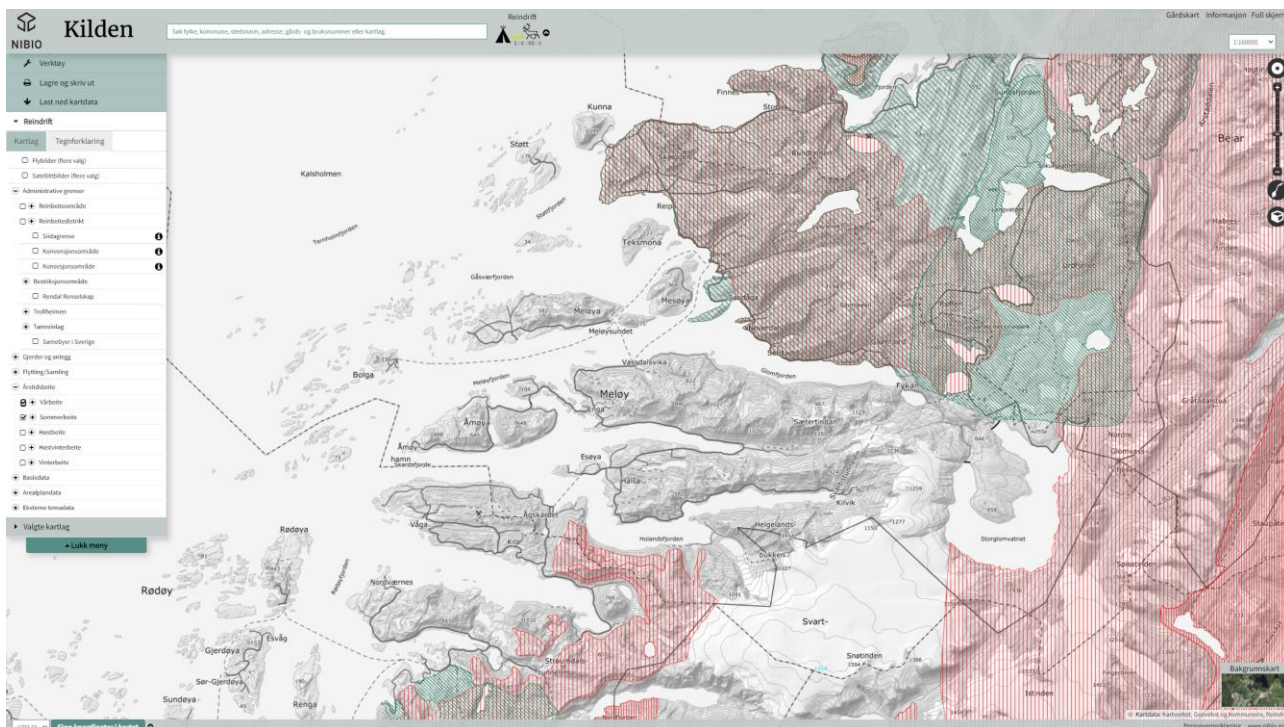
Figur 4: Medvirkningsmøte om reindrift, 27.10.2022. Skjermdump: Eivin Winsvold, Norconsult

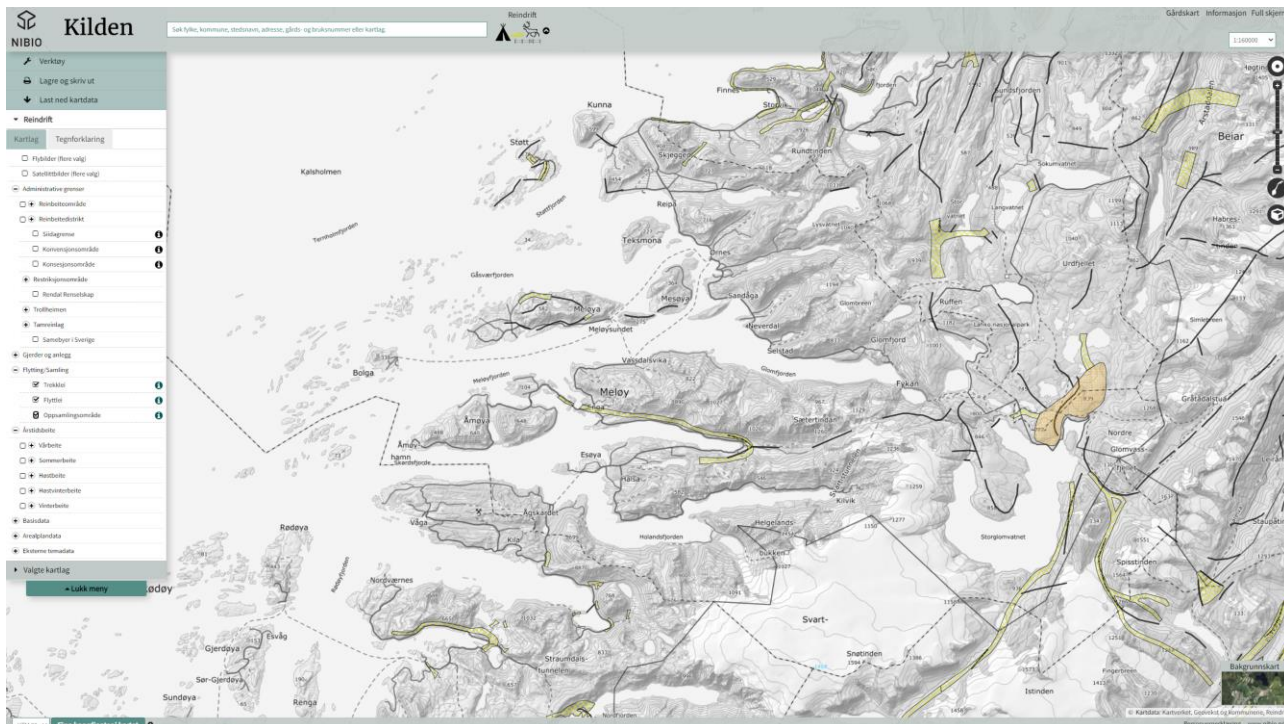
Figur 5: Vinterbeite i Meløy og omkringliggende kommuner. Kilde: NIBIO Kilden

Figur 6: Høstvinterbeite i Meløy kommune. Kilde: NIBIO Kilden

Figur 7: Vår- og sommerbeite i Meløy. Vårbeite og sommerbeite dekker omtrent de samme områdene. Kilde: NIBIO Kilden

Figur 8: Trekkleier, flyttleier og oppsamlingsområder i Meløy kommune.